

мації і розробці критеріїв прийняття управлінських рішень. Тому контролінг як система підтримки прийняття управлінських рішень повинен враховувати ризикові переваги, які залежать від безлічі чинників, таких як стратегія страхової компанії, фінансове положення страхової організації, її надійність.

УДК 368.27

В. Г. Баранова,

д-р екон. наук, доц.,
завідувач кафедри фінансів
Одеський національний економічний університет

П. В. Бондаренко,

старший викладач кафедри,
фінансового менеджменту та фондового ринку,
Одеський національний економічний університет

ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВА СТРАХОВОГО РИЗИКУ

Загальноприйнятим вважається розуміння категорії ризику як основи страхування. Будь-який ризик пов'язаний хоча б з одним з чотирьох компонентів, які є джерелами і причинами ризиків. До них слід віднести наступні: інформацію; особистість; технічні системи; природні явища.

Інформаційна складова ризику найбільш вагома у випадках використання прогнозної інформації, дефіциту часу на обробку інформації та прийняття рішення, в умовах активного інформаційного протидії конкурентів або супротивника. На відміну від інших складових ризику, інформаційна складова обов'язково присутня у кожній ризиковій події. Змінюється лише її відносна величина. Значна частина ризикових подій пов'язана з технічними системами, технологічними процесами, іншими об'єктами, які є продуктами людської діяльності. Бажання попередити настання несприятливих подій або (та) отримати певну компенсацію при настанні страхового випадку стимулює розвиток ризикового страхування. При цьому інформаційна складова ризику набуває все більш значної ваги (ми не розглядаємо такої специфічної сфери страхування як страхування

життя, хоча й тут інформаційна складова стає надалі суттєвішою). Розвиток і стрімке поширення інформаційних систем та інформаційних технологій сьогодні дозволяє говорити не тільки про інформаційну складову ризику, але надає можливість висування гіпотези щодо виникнення і формування власне інформаційного ризику.

У науковій літературі поки ще не склалося загальноприйнятого тлумачення поняття «інформаційний ризик».

Окремі фахівці в це поняття вкладають наступний сенс: інформаційний ризик — це можлива подія, в результаті якої не санкціоновано видаляється, спотворюється інформація, порушується її конфіденційність або доступність. Тобто поняття інформаційного ризику використовується як синонім поняття загроза безпеці інформації. Управління такими інформаційними ризиками зводиться до захисту інформації відповідними методами. Автори такого трактування інформаційного ризику під захистом інформації розуміють захист, в основному, від зловмисних дій.

Багато дослідників розглядаються лише технічні засоби інформаційних технологій, виключаючи такий ключовий елемент інформаційних систем, як фахівець [1, с. 282].

Практично відсутні підходи до трактування поняття «інформаційний ризик», в яких у якості можливих небажаних подій розглядалися б події, що призводять до зниження достовірності, повноти та актуальності інформації на стадії її отримання та введення в інформаційну систему.

У поняття інформаційний ризик не включають також ризики, пов'язані з можливою наявністю помилок у моделях, алгоритмах обробки інформації, програмах, які використовуються для вироблення керуючих рішень.

Не завжди поняття інформаційний ризик пов'язують з можливістю зниження якості інформації нижче допустимої межі у результаті збоїв і відмов програмних і технічних засобів. Інша група фахівців розглядає інформаційні ризики як економічну категорію. Інформаційні ризики оцінюються як можливість виникнення збитків, неотримання прибутку та інші негативні наслідки для суб'єкта страхування. Прикладом одного з таких підходів може служити наступне визначення: «Інформаційні ризики — це небезпека виникнення збитків або шкоди в результаті застосування компанією інформаційних технологій. Іншими словами, ІТ-ризики пов'язані із створенням, передачею, зберіганням і використанням інформації».

за допомогою електронних носіїв та інших засобів зв'язку» [2, с. 64—68].

Наведені підходи до розуміння терміну «інформаційний ризик» об'єднує дві обставини: відсутність комплексного системного погляду на проблему і ясності розуміння кінцевих результатів настання інформаційних ризиків.

Сутність інформаційного ризику полягає в тому, що це випадкова подія, яка приводить до негативних наслідків в інформаційній системі або інформаційному просторі. Впливаючи на інформаційну систему, в кінцевому підсумку ризику призводять до збитку або збитків у суб'єктів. Розуміння цих обставин становить підвалини щодо можливості страхування інформаційних ризиків.

Під інформаційним ризиком вважатиме можливість настання випадкової події у вигляді викривлення інформації або порушення інформаційного потоку в інформаційній системі (просторі) будь-якого суб'єкту, що приводить до порушення її функціонування, зниження якості інформації нижче допустимого рівня, в результаті яких створюється збиток.

Поняття «інформаційна система» включає в себе всі ресурси суб'єкта страхування, в тому числі і співробітників, які «використовуються» для одержання, зберігання, обробки, передачі і застосування інформації. Тому поняття «інформаційний ризик» включає в себе всі можливі події, які можуть впливати на будь-які ресурси інформаційної системи.

Такий підхід до розуміння сутності інформаційних ризиків дозволяє розглядати проблему протидії ризикам, як проблему системну. Управління інформаційними ризиками виходить на одне з перших місць серед проблем забезпечення економічної безпеки суб'єкта господарювання. Це створює засади для визначення вартісного виразу інформаційного ризику, а одтак і можливості його страхування.

Список літератури

1. *Ильенкова Н. Д.* Методология исследования риска хозяйственной деятельности: Докторская диссертация. — М.: Финансовая академия, 1999. — 282 с.

2. *Мишель М.* Управление информационными рисками // Финансовый директор. — 2003. — № 9. — С. 64—68.